

[Příběhy knihoven aneb Studijní cesta po nových knihovnách Liberecka \[1\]](#)

Autor:

- [SÝKOROVÁ, Ludmila](#) [2]

Číslo:

- [2020, ročník 29, číslo 2](#) [3]

Rubrika:

- [Z regionů](#) [4]

Klíčová slova:

- [budovy knihoven](#) [5], [zájezdy](#) [6]

Region:

- [07 Liberecký region](#) [7]

V tomto podivném roce je i u nás ve [SKIP Libereckého kraje](#) [8] všechno jinak, a tak na každoroční jarní studijní cestu vyjíždíme až na sklonku léta, konkrétně 8. září. Tentokrát to bylo do šťastných nových knihoven Hrádku nad Nisou, Semil a Železného Brodu, tří větších městeček Liberecka (v každém žije cca osm tisíc obyvatel, jen Železný Brod jich má o něco méně, cca šest tisíc).

Hrádek nad Nisou - město na trojí hranici

Na podzim roku 2019 byla v Hrádku nad Nisou otevřena kompletně zrekonstruovaná [knihovna](#) [9], která je spolu s infocentrem, muzeem, galerií a variabilně použitelným kinosálem součástí multifunkčního centra [Brána Trojzemí](#) [10]. Rekonstrukce stála 17 milionů Kč.

Samotnou knihovnu je třeba trochu hledat - na budově totiž není příslušné označení. Skrývá se za rovněž citlivě zrekonstruovaným hrázděným domem č. p. 71, kde se nachází infocentrum, galerie a muzeum. Projdete infocentrem a ocitnete se v jiném světě, na malebném nádvoří, které je dále ohraničeno novostavbou multifunkčního sálu a samotnou originálně pojatou budovou knihovny. Kouzelné zátiší pod stromy se stolky a křesílky se přímo nabízí pro nejrůznější kulturní akce.

A tady můžeme začít příběh „Staré pekárny“, která se pekárnou nikdy nestala, aby v současnosti propůjčila své místo knihovně. Sotva ji majitelé po válce postavili, přišel únor 1948 a z podnikání nic nebylo. Přecházely roky, smutně stárla, chátrala, až se zase doba změnila a o budovu projevilo zájem město. Nostalgie a vzpomínky dlouho majitelům bránily dům prodat. Dohoda nakonec přeci jen byla, při respektování podmínek vlastníků mohla budova být zbourána a na jejím místě vznikla unikátní stavba, která upoutá především originální fasádou. Architekt byl zřejmě veden i pietou svázanou s místem a původní cihly použil na fasádě budovy. Cihly - jako řada vzpomínek nebo pro jiné jako knihy - jsou vyskládány nastojato v nepravidelných rozestupech na kovových policích před prosklenou stěnou. Původní stavba se tak proměnila i duchovně, knihy přece uchovávají naši minulost, vzpomínky i vědění. Stavba je tak důstojnou připomínkou pamětníkům i inspirací nově příchozím.

[11]

Městská knihovna Hrádek nad Nisou – exteriér

Samotná knihovna je vybavena systémem Tritius, knihy jsou opatřeny RFID štítky, k dispozici jsou počítače, internet a další běžná knihovnická technika. Vnitřní prostor má tři úrovně – přízemí s výpůjčním pultem a bezpečnostním rámem, počítači, nabídkou časopisů a skladem s moderními posuvnými regály, druhé podlaží, kde je oddělení pro dospělé s dětským koutkem, a třetí s dětským oddělením. Ani drobná oživení nezmění strohý dojem, kterým obě oddělení s řadami regálů působí. Chybí prostor. Přes všechnu ještě vonící novotu je na první pohled zřejmé, že při zpracování projektu byly požadavky na knihovnu v osmatisícovém městě velmi podceněny. Jedna knihovnice, třeba milá

a pracovitá, sama nemůže, byť po schodech běhá čile, poskytnout návštěvníkům ty služby, které jsou v jiných knihovnách běžné.

[12]

[13]

[14]

Městská knihovna Hrádek nad Nisou – interiér

Scházíme dolů jistě zajímavým schodištěm, které provázejí unikátní technologií vtlačené citáty slavných osobností, a já čtu a vidím rozpačité pohledy účastníků zájezdu a snad z touhy po troše potěšení těžce hřeším, když se mi vybaví nezapomenutelná agitační hesla z Procházkovy *Přestřelky* – „Místo lihu, kup si knihu“, „Ke stolu s Aloisem Jiráskem“, „Do postele s Boženou Němcovou“.

Přesto díky za každou novou knihovnu. Zvýšenou snahou a usilovnou prací se jistě dá ledacos vylepšit.

Semily, kde vzešla Jitřenka

[Semilská knihovna](#) [15] sice slaví už desáté výročí, ale zdá se, že je snad každým rokem krásnější. Sedmáctkrát (sic!) se stěhovala, až v roce 2010 díky grantu z evropských fondů konečně získala důstojné místo přímo na náměstí v nově zrekonstruované budově kina Jitřenka. Přísloušně pak tato krásná jitřní hvězda posvětila i na budoucnost knihovny.

[16]

Městská knihovna Semily - exteriér

Knihovna obývá část přízemí s ředitelnou a regionálním oddělením a dvě patra multifunkční budovy, kde jsou dostatečně prostorná oddělení pro dospělé a pro děti, je zde místo pro čtení, studium i pro hry, nechybí ani část pro pořádání kulturních akcí. Půjčují se tištěné a elektronické knihy i audioknihy a hry. Oddělení pro dospělé je víceúrovňově uspořádané a členité, což je jistě zajímavé pro návštěvníky, kteří si snadno najdou svůj koutek ke studiu, čtení i zábavě; o to náročnější je pro knihovnice, které to vše musí obsáhnout. V dětském oddělení, které je ve druhém patře, jsou k dispozici knihy, hry, různé kreativní pomůcky a inspirativní nabídky, jako jsou tematické batůžky nebo vtipná doporučení k četbě. V letních měsících je tu k využití příjemná terasa, kde se dá nejen číst, posedět nebo hrát, ale je i příhodným místem pro zajímavé akce. Konečně je odtud i pěkný výhled na město.

[17]

[18]

[19]

[20]

Městská knihovna Semily - interiér

Vybavení (počítače, internet a další technika) je běžné jako v jiných knihovnách. To běžné oživuje nápaditost, entuziasmus i soustavný zájem dál se rozvíjet. Toho si všimnete na první pohled. Automatizaci knihovního provozu i dalších agend umožňuje knihovní systém Tritius.

Je docela dobře možné, že dobrá nálada zdejších knihovnic je silně podporována cukrárnou, do níž se dostanete i po schodišti přímo z knihovny.

Železný Brod - cesta z Poříčí do města

[Železnobrodská knihovna](#) [21] je z těchto tří knihoven nejnovější – byla čerstvě otevřena v únoru 2020. Nestačila se ani nadechnout a už se kvůli covidu-19 zase musela zavřít.

Ale i tato knihovna má svůj příběh. Začíná ve „vyloučené“ části města Na Poříčí, v budově bývalé mateřské školy. Sama omšelá budova přímo zapadala mezi okolní zdevastované domy a knihovna zde v podstatě sloužila jako nízkoprahové centrum pro zdejší komunitu tzv. nepřizpůsobivých. Svým způsobem i ona byla vyloučena z té kulturnější části města. Knihovnice tedy ve svém počátečním nadšení přijaly svůj úkol jako výzvu vnést světlo a osvětu do těchto neutěšených míst. Realita však jejich snaze přisoudila jiný výsledek, než jaký si přály. Svým způsobem je lze považovat i za úspěch, nebyly to ony, kdo by proměnil kulturní a společenské hodnoty svých chráněnců, ale stávající komunita si je naopak přizpůsobila sobě. Knihovna se stala jejich a hlavně děti zde trávily většinu svého volného času a obšťastňovaly zoufalé knihovnice nezapomenutelnými zážitky. Ty si zřejmě nevděčně vůbec neuvědomovaly, jakou radost a vyžití jim dopřávají, a zarputile se knihovnu snažily dostat pryč. Přesto tu k zázemí knihovny existovala pevná citová vazba. Stalo se, že jeden z mladých

Romů náhle zemřel a místem piety se stala právě knihovna, před kterou nosili svíčky a květiny. Odtud vycházel i pohřební průvod a v něm nechyběla ani knihovnice.

V roce 2015 se opět začalo vyjednávat stavební povolení k rekonstrukci starého výměníku tepla na sídlišti u nábřeží a po pěti letech byla knihovna slavnostně otevřena. Původní účel by v nové originální jednopatrové stavbě nikdo nepoznal. V prosvětleném vstupním prostoru, na který navazuje víceúčelový dělitelný sál, jistě proběhne řada zajímavých pořadů a setkání.

[22]

Městská knihovna Železný Brod - exteriér

Velmi dobře vybavené zázemí poskytuje návštěvníkům veškerý potřebný komfort. V patře jsou pak v dostatečně velkém a přehledném interiéru umístěna obě oddělení, pro dospělé i pro děti. Vybavení pro dospělé s nápaditými rozřadovači v beletrii (jméno autora) a veselé pro děti, hrací prvky, poschodové pódium, magnetická tabule atd. dotvářejí atmosféru, která je přívětivá pro všechny návštěvníky. A nemohu nezmínit Ozoboty, malé robotické kuličky, které učí děti programovat. Řada z nás tyto „hračky“ viděla naživo poprvé.

[23]

[24]

[25]

Městská knihovna Železný Brod – interiér

V této knihovně využívají otevřený systém Koha. V materiálech se dočtete, že „knihovna nic neplatí za software samotný, ale pouze za služby související s jeho zprovozněním a údržbou“. A právě toto tvrzení může být kamenem úrazu, pokud sami nejste dostatečně erudovaní v informačních technologiích a programování nebo nemáte k dispozici někoho šikovného, jako mají právě zde; zjistíte totiž, že Koha není až tak zadarmo. Nicméně vše funguje, jak má, a postupně se vychytávají drobnosti. Euforii, radost a nadšení knihovnic z nového místa i budovy samotné nemůže nic zastavit. Nemohly jsme si nevšimnout, že až nakažlivě zářily štěstím. Můžeme jen závidět, ale přejeme jim to. Doufám, že i my ostatní spějeme k lepším zítřkům!

Pro mě z cesty plyne jedno důležité poučení. Ani úžasné architektonické počiny se neobejdou bez entuziasmu a kreativity lidí tam pracujících.

[26]

Společná fotografie před železnobrodskou knihovnou

Děkujeme všem kolegyním a kolegům za milé přijetí i čas, který nám věnovali.

Fotografie pořídily Dana Kroulíková z Městské knihovny Česká Lípa a Jaroslava Starcová z Krajské vědecké knihovny v Liberci. Další fotografie najdete na [Rajčeti](#) [27].

URL zdroje: <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2020-rocnik-29-cislo-2/pribehy-knihoven-aneb-studijni-cesta-po-novych>

Odkazy

[1] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2020-rocnik-29-cislo-2/pribehy-knihoven-aneb-studijni-cesta-po-novych>

[2] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/autori/sykorova-ludmila>

[3] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2020-rocnik-29-cislo-2>

[4] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/rubriky/z-regionu>

[5] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/budovy-knihoven>

[6] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/zajezdy>

[7] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/regiony/07-liberecky-region>

[8] <https://www.skipcr.cz/regiony/07-liberecky-region>

[9] <https://www.hradek.eu/index3.aspx?rub=68>

[10] <https://www.hradek.eu/index3.aspx?rub=260>

[11] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/750/sykorova2.jpg>

- [12] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/750/sykorova1.jpg>
- [13] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/750/sykorova3.jpg>
- [14] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/750/sykorova4.jpg>
- [15] <https://www.knihovnasemily.cz/>
- [16] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/750/sykorova6.jpg>
- [17] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/750/sykorova5.jpg>
- [18] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/750/sykorova7.jpg>
- [19] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/750/sykorova8.jpg>
- [20] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/750/sykorova9.jpg>
- [21] <https://www.zeleznybrod.cz/cz/turista/kam-za-kulturou/mestska-knihovna/>
- [22] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/750/sykorova10.jpg>
- [23] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/750/sykorova11.jpg>
- [24] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/750/sykorova12.jpg>
- [25] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/750/sykorova14.jpg>
- [26] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/750/sykorova13.jpg>
- [27] <https://www.rajce.net/a16949044>